

Ilolan koulun opetussuunnitelma 2016

SISÄLLYS

Perusopetus yleissivistuksen perustana.....	2
Perusopetuksen tehtävä ja yleiset tavoitteet	3
L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen	3
L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu.....	4
L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot.....	4
L4 Monilukutaito.....	5
L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen	5
L6 Työelämätaidot ja yrittäjäyys.....	6
L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen.....	6
Yhtenäisen perusopetuksen toimintakulttuuri	7
Oppimista ja hyvinvointia edistävä koulutyön järjestäminen	11
Yhteinen vastuu koulupäivästä	11
Yhteistyö.....	11
Opetuksen järjestämistapoja	13
Opetuksen ja kasvatuksen tavoitteita tukeva muu toiminta	13
Oppimisen arviointi	14
Käyttäytymisen tavoitteet ja arviointi	15
Oppimisen ja koulunkäynnin tuki.....	16
Tuen järjestämisen käytännön linjauksia.....	16
Yleinen tuki, tehostettu tuki ja erityinen tuki.....	17
Yleinen tuki	18
Tehostettu tuki	18
Erityinen tuki.....	19
Perusopetuslaissa säädetyistä tukimuodoista	19
Opetuksen osallistumiseen edellyttämät palvelut ja apuvälineet	20
Kieleen ja kulttuuriin liittyviä erityiskysymyksiä.....	21

PERUSOPETUS YLEISSIVISTYKSEN PERUSTANA

Ilolan koulu on alakoulu, jonka toiminta perustuu valtakunnallisen opetussuunnitelman arvoihin (ks. Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet) ja Vantaan kaupungin perusopetuksen arvoihin hyvinvointi, oppimisen ilo ja toisten kunnioittaminen.

Ilolan koulussa oppimisilmapiiri on positiivinen ja kannustava. Pidämme tärkeänä, että oppilaan minäkuva kehittyy positiiviseksi ja hän uskoo itseensä oppijana. Oppiminen tuntuu mielekkäältä ja iloiselta, kun tehtävät ja asiat ovat sopivan tasoisia ja oppilaat kokevat etenevänsä. Kannustamme oppilaita ponnistelemaan ja yrittämään sisukkaasti.

Opimme yhdessä tekemällä ja oppilaan omaa kokemusmaailmaa hyödyntämällä. Osallistavat ja monipuoliset työmenetelmät aktivoivat oppilaiden uteliaisuutta. Tavoitteena on, että oppilaasta kasvaa peruskoulun aikana itseohjautuva, aktiivinen ja kriittinen tiedon tuottaja ja käsittelijä, jolla on hyvät perustiedot ja -taidot.

Harjoittelemme monipuolisia työskentelytaitoja, yhteistyö- ja vuorovaikutustaitoja sekä käytöstapoja. Ilolan kouluyhteisön periaatteisiin kuuluu, että kaikki kunnioittavat toisiaan. Oppilaat osallistuvat ja vaikuttavat koulun arjessa. Oppilaita ohjataan ottamaan vastuuta omasta ympäristöstään. Koulumme arjessa toimitaan kestävän kehityksen periaatteen mukaisesti.

Hyvin opitut perustaidot ja oppimaan oppimisen taidot tukevat lapsen opinpolkua alakoulusta yläkouluun ja siirryttäessä yläkoulusta jatko-opintoihin. Edistämme yhteisöllisyyttä koulun sisällä ja ulkopuolisten tahojen kanssa.

Arvojen ja oppimiskäsityksen toteutumista arvioidaan vuosittain lukuvuosisuunnitelman toteutumista arvioitaessa.

PERUSOPETUKSEN TEHTÄVÄ JA YLEISET TAVOITTEET

Ilolan koulun oppilaat ovat pieniä 1.-4. luokan oppilaita, joille turvaamme hyvän alun koulutielle ja ihmisenä ja yhteiskunnan jäsenenä kasvamiinseen. Oppiaineiden opetuksessa tavoitellaan laaja-alaista osaamista. Tätä tulee koulun toimintakulttuuri (ks. tarkemmin [Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014](#)).

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteiden toteutumista arvioidaan vuosisuunnitelman arvioinnin yhteydessä. Laaja-alaisen tavoitteiden saavuttamista arvioidaan myös oppilaiden itsearviointin ja arviointikeskustelun yhteydessä.

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

Koska Ilolan koulun oppilaat ovat suhteellisen pieniä, ajattelun ja oppimaan oppimisen taitoja harjoitellaan pääasiassa opettelemalla konkreettisesti erilaisia perustaitoja ja työskentelytaitoja.

Tuemme oppilaiden taitoa edetä järjestyksessä, noudattaa ja luoda työohjeita ja sääntöjä, havainnoida tarkasti ja järjestellä havaintoja, tarkastella asioita useista näkökulmista sekä soveltaa näitä kehittyviä kykyjä erilaisissa tehtävissä, keskusteluissa ja ongelmanratkaisussa. Näin autamme oppilaita näkemään maailmaa säännönmukaisena ja organisoituneena, ajattelemaan loogisesti sekä käyttämään älykkyyttään luovasti uusissa tilanteissa.

Oppilaan käsitys itsestään, omista vahvuuksistaan ja oppimisestaan sekä onnistumisen kokemukset luovat perustan ajattelun ja oppimaan oppimisen taitojen ja oppimishalun kehittymiselle. Opettajan tulee kannustaa, antaa hyvää palautetta ja ohjausta. Tavoitteena on luoda turvallinen ja myönteinen oppimisen halua ja iloa tukeva ilmapiiri, jossa taidot kehittyvät vuorovaikutuksessa muiden oppijoiden kanssa.

Opetuksessa käytetään monipuolisia työtapoja, joista jokainen oppilas löytää itselleen mielekkäitä oppimisen tapoja. Toiminnallisilla, leikinomaisilla, luovuutta ja ongelmanratkaisutaitoja kehittäville tehtävillä on tärkeä asema koulutyössä.

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

Ilolan koulussa painotetaan vahvasti sosiaalisia perustaitoja ja kykyä toimia vaihtelevissa ryhmissä ja erilaisten ihmisten kanssa. Opettelemme ratkaisemaan ristiriitatilanteita rakentavasti ja toisia kunnioittaen.

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Ilolan koulussa ensimmäisiä vuosiaan koulua käyvät oppilaat opettelevat koulutyöhön vaikuttavia perusasioita, kuten aikataulujen noudattamista, omista tavaroista huolehtimista, läksyjen merkitsemistä ja niistä huolehtimista, tilanteisiin sopivaa pukeutumista ja ravinnon ja riittävän unen merkitystä jaksamiselle.

Tunnetaidot ja itsetuntemus ohjaavat ottamaan vastuuta itsestä ja toisista. Opetellaan näkemään oman toiminnan ja osallisuuden vaikutus valinnoissa ja niiden seurauksissa. Harjoitellaan antamaan ja ottamaan vastaan myös positiivista ja rakentavaa palautetta.

Arjen rutiinien hallitsemista ja hyviä tapoja opetellaan koko peruskoulun ajan ja harjoittelu sidotaan koulun käytänteisiin, niin oppitunteihin kuin ruokailuun ja välitunteihin.

Arjen taitojen oppimisessa korostuu koulun ja kodin yhteistyö, jota tehdään matalalla kynnyksellä.

L4 Monilukutaito

Monilukutaidon osalta Ilolan koulussa korostuu perustaitojen ja varsinkin lukemisen ja kirjoittamisen alkeiden harjoittelu. Harjoittelemme eri tiedonalojen peruskäsitteitä ja sanastoa mutta myös arkikielen sanastoa ja tunteiden sanallistamista. Faktan ja fiktion eron käsittäminen on jo ensimmäisillä luokilla tärkeää tiedonhaussa ja maailmankuvan rakentumisessa.

Monilukutaitoa eli kiteyttäen erilaisten kulttuurituotteiden ja lajityyppien ymmärtämistä harjoitellaan kaikissa oppiaineissa. Kirjoitettujen tekstien lisäksi harjoitellaan etenkin median ja kuvien ymmärtämistä, tulkitsemista ja tuottamista.

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

Opettelemme Ilolan koulussa tietoteknisten laitteiden huolellista käsittelyä. Oppilaiden käytössä on tabletteja ja tietokoneita. Laitteiden, ohjelmistojen ja verkkoympäristön peruskäyttöön ja työkäyttöön totutellaan jo-
kapäiväisessä opiskelussa ensimmäisiltä luokilta lähtien.

Noudatamme kulloinkin voimassa olevaa erillistä [Vantaan tieto- ja viestintätekniikan opetuskäytön suunnitelmaa](#), joka ohjaa tarkemmin kunkin vuosiluokan tavoitteita ja sisältöjä.

L6 Työelämätaidot ja yrittäjäyys

Ilolan koulussa kannustetaan suhtautumaan myönteisesti työntekoon. Kiinnitämme huomiota töiden loppuun saattamiseen, järjestelmällisyyden ja ponnistelemisen merkitykseen. Oppilaita ohjataan arvostamaan teke-
määnsä työtä ja tuotosta sekä ymmärtämään itsensä vastuullisena
osana yhteisöä.

Tuemme oppilaiden aloitteisuutta, luovuutta ja tavoitteisuutta. Oppilaat
myös harjaantuvat monipuolisiin työskentelytapoihin sekä tottuvat toimi-
maan ja ratkaisemaan ongelmia yhdessä.

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tule- vaisuuden rakentaminen

Oppilaat osallistuvat ja vaikuttavat luokan asioihin sekä oman oppimis-
ympäristönsä ja opiskelunsa suunnitteluun. Oppilaita ohjataan keskuste-
lemaan, ilmaisemaan ja perustelemaan mielipiteensä asiallisesti. Tilai-
suuksia oppilaiden osallistamiseen koulun arjessa syntyy muun muassa,
kun suunnitellaan oman ryhmän toimintaa, koulun ja luokan sääntöjä,
monialaisia tai ilmiölähtöisiä opintoja sekä arvioinnissa. Oppilaskunnan
tai luokan edustajat osallistuvat vuosittain yhteisöllisen hyvinvointiryh-
män toimintaan arvioiden ja kehittären omien opetusryhmiensä asioita.

Ilolan koulun oppilailla on mahdollisuus vaikuttaa myös koko koulun ta-
soisesti hyvinvointiin, oppimisympäristön kehittämiseen ja oppimiseen.
Tätä varten on järjestetty ja järjestetään erilaisia tiimejä ja työryhmiä

(esim. välkkärioppilaat, guruoppilaat, Auttavat agentit) ja muita rakenteita (kuten yhteisiä tunteja tai oppimistiloja, joissa oppilaat auttavat toisiaan). Tätä oppilaiden osallistumista tiimeihin suunnitellaan ja arvioidaan Ilolan koulun johtoryhmässä ja opettajien vastuutiimeissä.

Koulussa toimii aktiivisesti oppilaskunnan hallitus, johon jokaisesta luokasta valitaan vuosittain vaaleilla edustaja ja joka suunnittelee ja toteuttaa erilaisia vaikuttamisen tapoja. Oppilaiden on mahdollista vaikuttaa ja ottaa vastuuta erilaisten tempausten kautta (mm. Vantaan vaikuttajapäivät, Unicef-kävely).

Ilolan koulussa ohjataan suvaitsevaisuuteen ja oppilaat osallistuvat kiusaamisen ja syrjäytymisen ehkäisyyn.

YHTENÄISEN PERUSOPETUKSEN TOIMINTAKULTTUURI

Ilolan koulun toimintakulttuuri on elävää ja jatkuvasti itseään korjaavaa. Koulun käytäntöjä, toimintatapoja sekä oppimisympäristöjä ja työtapoja rakennetaan ja kehitetään siten, että ne edistävät oppimisen iloa ja yhteisöllisyyttä sekä tukevat hyvinvointia.

Toimimme oppivana yhteisönä ja kannustamme kaikkia yhteisöön kuuluvia aikuisia ja lapsia aktiiviseen oppimiseen ja osallistumiseen. Oppilaat osallistuvat oppimisen suunnitteluun, toteutustapojen ja työskentelypaikkansa valintaan sekä arviointiin. Erilaiset yhteistoiminnalliset ja yhteistyöhön perustuvat työtavat, esim. vertaisoppiminen, kuuluvat perustyöhön niin oppilailla kuin opettajilla. Oppilaita kannustetaan auttamaan ja taitojensa mukaan opettamaan toisiaan.

Myös luokka- ja luokka-asterajat ylittävä yhteistyö tai samassa tilassa työskenteleminen on yleistä ja suotavaa. Luokkien ja luokka-asteiden ryhmäytymiseen kiinnitetään jatkuvasti huomiota, mutta erityisesti lukuvuoden alussa (esim. ryhmäytymisleikit ja työtapojen valinta). Koulun aikuiset toimivat erilaisissa tiimeissä vastuualueittain sekä työpareina taikka samanaikaisopettajina, oppivat toisiltaan ja toimivat näin myös yhteistyön malleina oppilaille.

Esimerkki yhteisöllistä työskentelystä on säännöllinen kummioppilastoiminta. Kolmasluokkalaisille oppilaille valitaan kummioppilaiksi ensimmäisen luokan oppilas ja neljäsluokkalaiset jatkavat samojen oppilaiden kummeina näiden ollessa toisella luokalla. Myös muita yhteisöllisiä toimintamuotoja on käytössä ja kehitetään esim. gurutoiminta tietotekniikassa, oppilaiden hyvinvointitiimi Auttavat agentit). Luokissa opetellaan sopimaan yhteisistä asioista. Tällaisia asioita ovat paitsi luokan säännöt esimerkiksi retket, projektit, teemat, vapaamuotoisempi toiminta ja yhteiset leikit.

Opetuksessa kiinnitetään huomiota pienille oppilaille sopivaan oppimistuokioiden vaihteluun ja työskentelyn rytmittämiseen sekä toiminnallisuuteen. Opetuksessa muistetaan liikkuminen, satujen ja tarinoiden käyttö, pelit ja vuorovaikutteinen toiminta ryhmissä ja parityöskentelynä. Huomiota kiinnitetään myös tulojen esittämiseen toisille.

Liikkuminen edistää oppilaiden hyvinvointia. Toiminnallisuuteen pyritään sekä tunneilla työtapojen valinnassa että kannustamalla oppilaita liikkumaan välitunneilla. (Esim. oppilaat voivat lainata välineitä välinevuokraamosta leikkeihin ja oppilasvälkkärit ohjaavat leikkejä.) (L7)

Arjen hyvinvointia ja turvallisuutta lisätään edistämällä säännöllisesti tunne- ja vuorovaikutustaitoja ja estämällä kiusaamista. Koulussamme on sovittu, että jokainen luokka käsittelee KiVa-koulun 1. ja 4. luokan oppisisällöt kyseisten luokka-asteiden aikana. Koulun toisella ja kolmannella luokalla opetellaan mielen terveyden taitoja Hyvää mieltä yhdessä -kansion avulla.

Oppilaat ja henkilöstö osallistuvat oppimisympäristön turvallisuuden ja hyvinvoinnin arviointiin ja kehittämiseen säännöllisesti mm. erilaisten tiimien ja oppilaskunnan kautta.

Yhteistyön sujuminen huoltajien kanssa ja siihen liittyvät viestimisen muodot kuuluvat myös toimivaan ja turvalliseen arkeen. Huoltajiin pyritään luomaan luottamuksellinen suhde, mikä helpottaa viestintää. Oppilaiden kieli ja –kulttuurista otetaan huomioon. Viestimisessä noudatetaan Ilolan koulun erillisiä viestintäohjeita. Virallinen viestintäkanava on Wilma. Vanhempainiltojen sisällöstä sovitaan luokka-asteittain. Käytössä on myös epävirallisempia sosiaalisen median sovelluksia.

Koulun tiloja käytetään joustavasti. Tämä tarkoittaa sitä, että luokkatiloja voidaan vaihtaa ryhmien ja opetuksen tarpeiden mukaan. Myös opetusryhmät ovat joustavia. Pienempiin ryhmiin jakautuessaan oppilaat työskentelevät luokkahuoneen lisäksi koulun pienemmissä tiloissa ja käytävillä. Oppimista tapahtuu myös koulun pihalla ja lähimetsiköissä. Vuosittain tehdään retkiä luontokohteisiin, museoihin ja näyttelyihin annetun rahoituksen puitteissa. Käytämme aktiivisesti myös kaupungin kirjastotoimen ja seurakunnan sekä mahdollisuuksien mukaan muiden toimijoiden tarjoamia palveluita.

Oppilaat käyvät kirjastoautossa ja tutustuvat kaupungin kirjastoon. Kirjaston palveluja käytetään projekteissa, sekä esim. lukudiplomin suorittamisessa. Koulun omaa kirjastoa käytetään ahkerasti.

Jokaisen oppilaan opintoihin sisältyy vähintään kerran lukuvuodessa monialainen oppimiskokonaisuus, jonka suunnitteluun oppilaat itse osallistuvat. Oppimiskokonaisuuksien toteuttamisessa huomioidaan oppilaiden kiinnostuksenkohteet ja oppiaineiden rajat ylittävä näkökulma. Oppimiskokonaisuuden puitteissa

tehdään yhteistyötä eri luokkien ja luokka-asteiden välillä sekä erityisesti nivelvaiheissa esikoulun tai yläkoulun kanssa. Neljännellä luokalla monialaisia oppimiskokonaisuuksia voidaan toteuttaa myös valinnaisen aineen tunnilla.

Monialaisia oppimiskokonaisuuksia voi olla useita vuoden aikana ja opetusta eheytetään myös muuten. Tällöin työskennellään saman oppilaiden kokemusmaailman kannalta olennaisen ilmiön tai teeman parissa useiden tiedonalojen näkökulmasta sekä useiden koulun aikuisten kanssa. Mahdollisuuksien mukaan tehdään yhteistyötä sidosryhmien ja niihin kuuluvien asiantuntijoiden kanssa.

Monialaisia oppimiskokonaisuuksia koskevia tavoitteita täsmennetään lukuvuosisuunnitelmassa vuosittain ja arvioidaan lukuvuosisuunnitelman arvioinnin yhteydessä. Oppilaskunnan hallitus ja vanhempainyhdistys käsittelevät ja kommentoivat lukuvuosisuunnitelmaa vuosittain.

Ilolan koulu on sitoutunut kaikkiin valtakunnallisessa [perusopetuksen opetus-suunnitelman perusteissa](#) mainittuihin toimintakulttuuria ohjaaviin periaatteisiin: Oppiva yhteisö, hyvinvointi ja turvallinen arki, vuorovaikutus ja monipuolinen työskentely, kulttuurinen moninaisuus ja kielitietoisuus, osallisuus ja demokraattinen toiminta, yhdenvertaisuus ja tasa-arvo, vastuu ympäristöstä ja tulevaisuuteen suuntautuminen sekä oppimisympäristöt ja työtavat. Näiden periaatteiden toteutumista arvioidaan ja edistetään vuosittain lukuvuosisuunnitelmassa.

OPPIMISTA JA HYVINVOINTIA EDISTÄVÄ KOULUTYÖN JÄRJESTÄMINEN

Yhteinen vastuu koulupäivästä

Ilolan koulussa koulupäivän käytännön järjestelyiden lähtökohtana ovat perusopetuksen arvot, oppimiskäsitys ja oppimisen iloa, yhteisöllisyyttä ja hyvinvointia tavoitteleva toimintakulttuuri (ks. edellistä luvusta 4 s. 7). Oppilaan hyvä ja turvallinen koulupäivä koostuu sopivasti rytmitetystä työstä, levosta ja liikunnasta sekä luokassa ja koulussa toimivista rutiineista.

Kaikki koulun aikuiset vastaavat oppilaiden ohjaamisesta ja tarttuvat toimeen tilanteen niin vaatiessa. Aikuiset ohjaavat oppilaita koulun siisteyden ylläpitoon ja välineiden palauttamiseen omille paikoilleen. Välitunneilla ohjataan sopuisaan leikkiin ja koulumatkan turvallisuuteen kiinnitetään huomiota.

Arkikäytänteiden avulla edistetään oppilaiden hyvinvointia ja oppimista sekä kestävä elämäntapaa. Koulun järjestyssäännöt käsitellään vuosittain yhdessä vanhempien ja oppilaiden kanssa. Lisäksi sovitaan tarkemmista ohjeista koskien esimerkiksi koulun tiloissa liikkumista, ruokalakäyttäytymistä sekä välitunti-leikkejä ja toimintaa eri vuodenaikoina. Luokassa sovitaan syksyn alussa yhdessä luokan omista säännöistä. Koulun johto suunnittelee opettajia opettajien kuullen vuosittain välitunti-, ruokailu- ja lukujärjestyskäytänteet.

Yhteistyö

Koulussa edistetään yhteistyölle avointa toimintakulttuuria ja työtapoja. Yhteisen toimintakulttuurin vaaliminen eheyttää oppilaiden koulupäivää.

Ilolan koulussa suositetaan aikuisten ja lasten yhteistyötä ja osallistumista edellisissä luvuissa 3 (s. 6) ja 4 (s. 7) kuvattujen toimintatapojen mukaisesti. Koulun

sisällä toteutetaan pedagogisin perustein joustavia ratkaisuja myös luokka-aste- ja oppiainerajat ylittäen. Joustavat ryhmittelyt, samanaikaisopettajuus ja muut joustavat opetusjärjestelyt ovat osa koulun normaalia toimintaa.

Yhteistyö vanhempien kanssa on tärkeää pienten lasten koulussa. Vanhempien ensisijaista kasvatusvastuuta korostetaan. Koulussa vanhempien kasvatustehtävää tuetaan antamalla tietoa koulun tavoitteista, toiminnasta ja arjesta sekä oman lapsen koulunkäynnistä. Pyritään myönteiseen viestintään, mutta pyritään luomaan sellainen ilmapiiri, että myös ikävistä asioista voidaan keskustella. Positiivinen, lapsen edistymistä korostava viestintä on tärkeää. Vanhempia tavataan vanhempainilloissa ja arviointikeskusteluissa vuosittain. Vanhempien kuuleminen ja tukeminen on tärkeää erityisesti tilanteessa, jolloin lapsi tarvitsee tukea koulunkäyntiin. Koulussa järjestetään vuosittain kodin ja koulun yhteistyöpäivä ja mahdollisesti myös muita tilaisuuksia esimerkiksi luokka-asteittain. Vanhempia kannustetaan keskinäiseen yhteistyöhön ja mukaan vanhempainyhdistyksen toimintaan.

Koulu tekee yhteistyötä muiden alueen koulujen ja esikoulujen kanssa, millä turvataan nivelvaiheen eheyttä. Vuosittain ensimmäiset luokat ja yhteistyöpäiväkotien esikoululaiset sekä koulun neljänsien luokkien oppilaat toteuttavat yhdessä monialaisen opintokokonaisuuden. Aihe ja aikataulu sovitaan vuosittain ja kirjataan lukuvuosisuunnitelmaan. Yhteistyö nivelvaiheessa turvaa koulupolun yhtenäisyyttä.

Opettajien keskinäinen yhteistyö ja yhteistyö muiden tahojen kanssa on edellytys yhteistyön onnistumiselle. Opettajia kannustetaan yhteistyöhön tiimijärjestelyillä koulun sisällä. Opettajat tekevät yhteistyötä moniammatillisten toimijoiden kanssa.

Koulu tekee yhteistyötä alueen urheiluseurojen, vanhempainyhdistyksen, ilta- päiväkerhon, seurakunnan ja kirjaston kanssa. Muitakin yhteistyökumppaneita voi koululla tai opetusryhmällä olla.

Opetuksen järjestämistapoja

Yhdysluokkaopetusta käytetään koulussa silloin, kun se katsotaan tarpeelliseksi koulun oppilasmäärän vuoksi tai erillisten pedagogisten syiden perusteella.

Kun oppilaan sairastuminen tai vaikea elämäntilanne estää normaalin koulunkäynnin, opetus järjestetään tilanteen vaatimalla tavalla käytössä olevien resursien puitteissa.

Opetuksen ja kasvatuksen tavoitteita tukeva muu toiminta

Koulussa järjestetään oppimisen ja kasvun tavoitteita tukevia kerhoja. Niiden ohjaajina toimivat koulun opettajat. Myös ulkopuoliset toimijat kuten urheiluseurat voivat järjestää kerhotoimintaa. Kerhojen avulla pyritään saamaan oppilaiden arkipäivät vaihteleviksi, virikkeisiksi ja turvallisiksi, ja niiden järjestämisestä sekä yhteensovittamisesta lukujärjestysten kanssa päätetään lukuvuosittain toimintasuunnitelmassa.

Koulussa on koulukirjasto, jota kehitetään jatkuvasti ja jossa myös oppilaat voivat saada vastuutehtäviä. Kirjastoauto käy koululla viikoittain. Oppilaita autetaan hankkimaan oma kirjastokortti.

Luokat valitsevat edustajan oppilaskunnan hallitukseen. Oppilaskunta ottaa kantaa asioihin ja käsittelee mm. Vaikuttajapäivän aloitteita, välitunteja, yhteisiä juhlahetkiä ja teemapäiviä sekä koulun ruokailua. Se voi organisoida oppilaiden pieniä vastuutehtäviä ruokailussa.

Lukuvuoden alussa koulu pyrkii yhteistyöhön vanhempien kanssa, jotta varsinkin koulutulokkaat selviytyvät turvallisesti liikenteessä koulumatkoilla. Yhteistyön käytännönjärjestelyistä päätetään vuosittain yhteispalavereissa vanhempainyhdistyksen kanssa.

OPPIMISEN ARVIOINTI

Ilolan koulussa arviointia toteutetaan oppilaiden nuori ikä huomioon ottaen. Palautetta annetaan koulupäivän aikana luontevasti ja positiivisessa hengessä välttämällä sitä, että lapselle tulee tunne jatkuvan arvostelun kohteena olemisesta.

Pienten lasten oppimista tapahtuu paljon spontaanisti, joten kaikkea edistymistä ei voi suunnitella etukäteen tai dokumentoida. Lasta kuitenkin ohjataan vähitellen tietoisuuteen omasta opiskeluprosessistaan. Opiskelun tavoitteet pidetään niin konkreettisena tai yksinkertaisina, että ne ovat lapsen ymmärrettävissä ja saavutettavissa. Oppilaita ohjataan huomaamaan edistymistään ja tavoitteiden saavuttamista erilaisin keinoin. Näitä keinoja ovat päivän ja opetushetken tavoitteiden määrittely ja niiden saavuttamisesta keskustelu yhdessä oppilaiden kanssa, portfolio useankin vuoden ajalta sekä ylipäätään tuotosten tarkastelu ja arviointi.

Ilolan koulun opettajat tekevät yhteistyötä yhdenmukaisen arviointikulttuurin kehittämiseksi. Yhteistyötä tehdään luokka-asteella yhdenmukaisten arviointikriteerien luomiseksi sekä myös yli luokkarajojen erityisesti suomea muuna kuin äidinkielenään puhuvien oppilaiden suhteen.

Koulun arviointikäytännöt esitellään ja arviointikulttuurista keskustellaan vanhempainillassa syksyn alussa. Huoltajilla on mahdollisuus keskustella oman lapsensa arvioinnin perusteista kerran vuodessa pidettävissä arviointikeskusteluissa ja tarvittaessa muulloinkin.

Koulussamme käytetään monipuolisesti eri arviointimenetelmiä, kuten itsearviointia, vertaisarviointia ja yhteistä arviointikeskustelua. Tärkeintä on kuitenkin opettajan antama välitön palaute. Arviointi perustuu kaikkeen koulutyössä tuotettuun aineistoon ja toimintaan, mutta myös kokeita voidaan pitää. Kirjallisten tuotoksien ohella käytetään myös muunlaisia tuotoksia, esityksiä, tallenteita, kuvallisia tuotoksia jne. Suullisen tai kirjallisen arvioinnin lisäksi käytetään muitakin keinoja. Hyvää palautetta annetaan esimerkiksi leimojen, tarrojen ja muiden pienien palkkioiden avulla.

Arvioinnista saatava tieto ohjaa opettajaa työn suunnittelussa ja tavoitteiden asettelussa. Arvioinnin tarkoituksena ei siis ole yksinomaan löytää oppilaiden heikkouksia tai vahvuuksia, vaan auttaa opettajaa tukemaan oppilaan kehittymistä.

Käyttäytymisen tavoitteet ja arviointi

Oppilaita ohjataan käyttäytymään asiallisesti ja toisia kunnioittaen sekä puhumaan ystävällisesti toisille. Ristiriitatilanteissa oppilaat ratkaisevat ongelmat väkivallattomasti ja toisiaan loukkaamatta ja pakottamatta. Toisen fyysistä koskemattomuutta, itsemääräämisoikeutta ja yksityisyyttä kunnioitetaan eikä esimerkiksi toisen tavaroihin kosketa ilman lupaa. Ympäristöä tai koulun omaisuutta ei tarvella. Toisten kiusaaminen on Ilo-lan koulussa ehdottomasti kielletty.

Koulun sääntöjen mukaista käyttäytymistä voidaan harjoitella erilaisten vuorovaikutusmallien avulla (esim. KiVa, Ihmeelliset vuodet, Yhteispeli). Pääsääntöisesti käyttäytymistä opetellaan jokapäiväisessä vuorovaikutuksessa. Opettaja neuvoa eri tilanteisiin sopivaa käyttäytymistä ja oppilas harjoittelee sovittamaan omaa käyttäytymistään tilanteen vaatimuksiin (ts. kehitetään itsesäätelykykyä). Tarvittaessa opettaja muistuttaa säännöistä ja soveliaasta käyttäytymisestä ja ohjaa oppilaita vastuunottoon. Esimerkiksi kannustimia ja rangaistuksia voidaan käyttää. Parhaiten käyttäytymistä oppii mallista: myös koulun aikuiset kohtelevat toisiaan ja oppilaita kunnioittavasti ja ystävällisesti.

Opettaja arvioi käyttäytymistä paitsi todistuksissa myös päivittäisenä palautteena. Oppilaat osallistuvat toistensa käyttäytymisen vertaisarviointiin sekä arvioivat itse omaa käyttäytymistään. Käyttäytymistä käsitellään myös arviointikeskustelussa vanhempien kanssa.

Hyvä käyttäytyminen

Hyvin käyttäytyvä oppilas pääsääntöisesti

- toimii rehellisesti ja luotettavasti
- noudattaa hyviä tapoja (kuten tervehtii, puhuu asiallisesti, kuuntelee, odottaa vuoroa, auttaa, kiittää eikä metelöi turhaan)
- noudattaa koulun ja luokan sääntöjä
- siivoaa omat jälkensä ja huolehtii tavaroistaan
- noudattaa ohjeita ja tottelee aikuisia

OPPIMISEN JA KOULUNKÄYNNIN TUKI

Tuen järjestämisen käytännön linjauksia

Ilolan koulussa annetaan tukea oppimiseen ja koulunkäyntiin valtakunnallisten lakien ja periaatteiden sekä Vantaan kaupungin linjausten mukaisesti. Vanhempia tiedotetaan näistä linjauksista mm. vanhempainilloissa.

Koulutulokkaiden osalta koulu järjestää esikoulun kanssa ESKO-tiedon siirtopalaverit, joissa tuen tarve ennakoidaan. Luokanopettajien ja laaja-alaisten erityisopettajien yhteistyönä oppimisvalmiuksia selvitetään myös syksyn ensimmäisten kouluviikkojen aikana. Luokkia voidaan ryhmitellä ensimmäisten viikkojen aikana uudelleen pedagogisin perustein, jotta kaikista luokista saadaan mahdollisimman toimivat oppimisryhmät.

On tärkeää, että oppilaat tuntevat koulunkäynnin mielekkääksi ja tehtävät sopivan haastaviksi. Erilaisiin oppimiseen liittyviin tarpeisiin vastataan joustavilla opetusjärjestelyillä ja eriyttävillä tehtävillä koko koulupolun ajan. Luokka-asteen sisäinen yhteistyö helpottaa eriyttämistä (mm. palkit). Usean luokka-asteen oppilaita sisältävät oppimisryhmät ovat mahdollisia osalla kouluviikon tunteista. Joustavia ryhmittelyjä hyödyntävässä yhteistyössä on mukana luokanopettajien lisäksi laaja-alaisia

erityisopettajia ja avustajia. Oppilaita tuetaan hyödyntämällä käytettävissä olevia resursseja mahdollisimman tehokkaasti. Tarpeen mukaan oppilaalle järjestetään pienryhmäopetusta kokonaan tai osittain. Erityisluokan opettaja ja vastaanottavan luokan opettaja suunnittelevat integrointia yleisopetukseen erityisoppilaan ja vastaanottavan luokan tarpeet huomioiden. Yleisopetuksen luokasta oppilas voidaan myös integroida pienryhmään, jolloin siirto suunnitellaan luokanopettajan, erityisluokanopettajan ja laaja-alaisen erityisopettajan kesken. Kaikista siirroista neuvotellaan ja keskustellaan myös oppilaan ja tämän huoltajien kanssa.

Ikäluokan siirtyessä toiseen kouluun järjestetään yhteinen siirtopalaveri. Palaverissa ovat paikalla ryhmän luovuttavat luokanopettajat, tulevat luokanopettajat sekä tarpeen mukaan koulujen erityisopettajia ja rehtorit.

Erityisen tuen oppilaille järjestetään siirtopalaveri, jossa oppilas ja huoltajat ovat mukana. Palaveri järjestetään tarvittaessa myös tehostetun tuen oppilaan siirtyessä toiseen kouluun.

Yleinen tuki, tehostettu tuki ja erityinen tuki

Kun oppimisessa tai koulunkäynnissä ilmenee vaikeuksia, huoltajiin ollaan yhteydessä mahdollisimman pian mm. Wilman välityksellä. Myös kannustavia huomioita pyritään jakamaan vanhempien kanssa.

Koulussa oppilaalle suunnitellaan hänen tarvitsemansa tuki. Tuen tarpeen mukaan oppilas kuuluu yleisen tuen, tehostetun tuen tai erityisen tuen piiriin. Kaikissa näissä tukimuodot ovat pitkälti samoja, kuten tukiopetusta, laaja-alaista erityisopetusta, opetusjärjestelyitä luokassa ja avustajan käyttöä opetuksen tukena.

YLEINEN TUKI

Yleisen tuen vaiheessa tuen antamisesta päättävät luokanopettaja tai luokanopettajat ja erityisopettaja sekä huoltajat yhteistyössä. Myös oppilasta kuullaan. Aloite tuen tarpeen arviointiin voi tulla myös huoltajilta. Yleisen tuen piirissä oppilaita ryhmitellään eri tavoin luokassa. Erilaisia ryhmittelyitä ovat esimerkiksi luokkien jakotunnit, samanaikaisopetus sekä koko luokka-asteen ryhmittäminen saman oppiaineen tunnille eri luokilta oppimisryhmiin. Avustaja voi olla auttamassa opetustilanteessa tai vaikkapa ruokailussa. Opettajat voivat antaa tukiopetusta koulun jälkeen tai koulupäivän aikana. Lisäksi oppilas voi saada osa-aikaista erityisopetusta pienessä ryhmässä tai omassa luokassaan.

Oppilaan tarvitsema apu voi olla osa-aikaista erityisopetusta pienessä ryhmässä tai luokassa, tukiopetusta tai koulunkäyntiavustajan antamaa tukea luokassa. Oppilaan tukemiseksi voidaan käyttää erilaisia oppimismateriaaleja ja -välineitä, kuten e-kirjat tai aktiivituennit. Tukimuotoja osaamisen näyttämiseen ovat mm. lisätty aika, kohdennetut ja pilkotut tehtävät, suulliset kokeet sekä muut erilaiset keinot osoittaa osaamista.

TEHOSTETTU TUKI

Oppilas voidaan siirtää tehostetun tuen piiriin pedagogisen arvion jälkeen, kun yleisen tuen toimet eivät ole riittäneet. Tehostettua tukea annetaan säännöllisesti ja mahdollisesti useassa oppiaineessa. Tehostetun tuen järjestämisessä on aina mukana laaja-alainen erityisopettaja. Tehostetun tuen piirissä opetuksen keinot ovat samoja kuin aiemmin mutta niitä toteutetaan laajemmin ja suunnitelmallisemmin.

Luokanopettaja ja erityisopettaja sekä mahdollisesti muut oppilasta opettavat opettajat laativat yhdessä oppimissuunnitelman, jossa täsmennetään oppimisen tavoitteita, tuen tapoja ja vastuita sekä arvioidaan tuen vaikuttavuutta. Huoltajat ja oppilas osallistuvat oppimissuunnitelman laadintaan ja heidät kutsutaan koululle henkilökohtaiseen palaveriin.

ERITYINEN TUKI

Mikäli tehostetun tuen tukimuodot eivät ole riittäviä, ovat luokanopettaja ja laaja-alainen erityisopettaja yhteydessä oppilaan huoltajiin oppilaan siirtämiseksi erityisen tuen piiriin. Oppilaalle laaditaan pedagoginen selvitys, jolla haetaan siirtymistä erityiseen tukeen. Päätöksen erityisestä tuesta tekee aluepäällikkö.

Päätöksen tultua voimaan pedagogisen selvityksen pohjalta laaditaan HOJKS eli henkilökohtainen oppimisen järjestämistä koskeva suunnitelma kahden kuukauden kuluessa. HOJKSin laadintaan osallistuvat myös huoltaja, ainakin osittain oppilas ja tarpeen mukaan muut oppilasta tukevat tahot. HOJKS tarkistetaan laatimisen jälkeen kaksi kertaa vuodessa ja samalla arvioidaan tuen tarve.

Jos erityisen tuen oppilas ei jossakin oppiaineessa saavuta yleisopetuksen tavoitteita, sovitaan erityisten painoalueiden mukaisesta opiskelusta. Mikäli oppilas ei tästä tuesta huolimatta selviä oppiaineen tavoitteista, voidaan anoa oppilaalle yksilöllistettyä oppimäärää. Tätä edeltää päivitetty pedagoginen selvitys ja uusi erityisopetuksen päätös.

Perusopetuslaissa säädetyistä tukimuodoista

Aloitteen tukiopetuksesta voi tehdä luokanopettaja, erityisopettaja, lapsen huoltaja tai oppilas itse. Jos opettaja huomaa tarvetta tukiopetukselle, ottaa hän yhteyttä kotiin. Tukiopetuksen järjestämisestä kuullaan oppilasta ja hänen huoltajiaan.

Tukiopetusta voi antaa oppilaan oma luokanopettaja, erityisopettajat tai koulun muut opettajat. Tukiopetusryhmät muodostetaan joustavasti. Ryhmä voi koostua yhden tai useamman luokan oppilaista. Pääsääntöisesti tukiopetus järjestetään luokka-asteen yhteisenä opetuksena, mutta myös luokka-asterajat voidaan ylittää. Tukiopetusta voidaan järjestää myös täysin yksilöllisesti. Tukiopetusta voidaan antaa eripituisina jak-

soina oppiainesisältöjen omaksumiseen, oppimaan oppimiseen ja työskentelytaitojen edistämiseen tai sosio-emotionaalisten taitojen omaksumiseen ja toiminnanohjaukseen. Tukiopetusta voidaan mahdollisuuksien mukaan antaa myös oppilaan omalla äidinkielellä.

Osa-aikaista erityisopetusta oppilaat voivat saada riippumatta siitä mihin tuen piiriin hän kuuluu. Laaja-alainen erityisopettaja tukee oppilaiden työskentelyä samanaikaisopettajana luokissa, palkkiryhmissä tai omina pienempinä ryhminään sekä erityisistä syistä yksilöopetuksena oppituntien aikana tai niiden ulkopuolella. Osa-aikainen erityisopetus on ennaltaehkäisevää tai ilmenneitä vaikeuksia kuntouttavaa. Opetus kohdistuu kielellisten ja matemaattisten taitojen tukemiseen, sosio-emotionaalisten taitojen tai toiminnanohjaus- ja opiskelutaitojen kehittämiseen.

Laaja-alainen erityisopettaja kartoittaa osa-aikaisen erityisopetuksen tarpeen yhdessä luokanopettajan kanssa. Erityisopettaja konsultoi muita koulun opettajia ja huoltajia tuen järjestämiseen liittyvissä järjestelyissä.

Osa-aikaisen erityisopetuksen toteuttamistavasta tiedotetaan oppilasta ja huoltajia. Osa-aikaisesta erityisopetuksesta kerrotaan vanhempainiloissa ja koulun tiedotteissa.

Opetuksen osallistumiseen edellyttämät palvelut ja apuvälineet

Avustajaresursseja jaetaan oppilaiden tarpeiden mukaan hyödyntäen laaja-alaisten erityisopettajien oppilaantuntemusta. Avustajien työtä voidaan kohdentaa joustavasti tilanteiden muuttuessa. Avustajan tehtävänä on ohjata oppilasta työskentelyssä, auttaa ongelmatilanteissa ja siirtymissä, tukea oppilaan vammojen ja sairauksien hoitoa ja hänen koulunkäyntiään.

Apuvälineet tulevat oppilaalle yleensä hoitotahon kautta. Tarvittavista apuvälineistä voidaan konsultoida, neuvotella ja niitä voidaan hankkia perusopetuksen aluekoordinaattorin kautta. Koulu voi hankkia opetusta tukevia välineitä oppilaiden tarpeen mukaan, esimerkiksi aktiivituotteita ja sermejä, tietokonesovelluksia ja pelejä. Ennen apuvälineiden hankintaa konsultoidaan laaja-alaisia erityisopettajia.

KIELEEN JA KULTTUURIIN LIITTYVIÄ ERITYISKYSYMYKSIÄ

Ilolan koulu on pienten lasten koulu, jossa opettajien kielenkäyttö lähtee konkretiasta ja kuvia käytetään apuna. Opettajat kiinnittävät huomiota kielenkäytön tilannesidonnaisuuteen, siihen, missä käytämme yleiskieltä, puhekieltä tai sosiaalisen median kieltä.

Henkilöstön kielten ja kulttuurien tuntemusta kunnioitetaan ja hyödynnetään opetuksessa. Oppilaiden tietoisuutta koulussa käytössä olevista kielistä lisätään esimerkiksi teemaviikkojen avulla. Koulukirjastoon hankitaan erikielisiä kirjoja. Oppilaiden osaamia kieliä on mahdollista käyttää opetustilanteissa. Tulkkipalveluja käytetään tarvittaessa.

Kielitietoisista toimintatavoista kirjataan toimintasuunnitelmaan toimintamuotoja vuosittain ja toteutumista arvioidaan vuosisuunnitelman toteutumisen arvioinnin yhteydessä.

Suomi toisena kielenä -opettaja suunnittelee ja koordinoi valmistavalta luokalta tulevan oppilaan siirtymisen yhdessä valmistavan luokan opettajan kanssa. Oppilaat tulevat etukäteen tutustumassa kouluun ja mahdollisesti tulevaan luokkaansa yhdessä valmistavan luokan opettajan tai koulunkäyntiavustajan ja tarvittaessa koulupsykologin, koulukuraattorin, aluekoordinaattorin jne. kanssa.

Luokanopettaja päivittää oppimissuunnitelmaa erityisopettajan, S2-opettajan sekä mahdollisesti oman kielen opettajan avulla vähintään vuoden

ajan oppilaan siirryttyä perusopetukseen. Oppimissuunnitelmassa painotetaan kieleen ja kulttuuriin liittyviä seikkoja.